

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

Előfizetési fölhívás

a

„SZÉKELY HIRLAP“

politikai és vegyestartalmu közlöny
második év folyama, második felére.

Midőn ez évnegyed elején, a „Székely Hirlap“ szerkesztésének gondjait magunkra vállalni merészeltük, e szíves — s legalább előttünk — méltányos kéréssel fordultunk a t. közönséghez: „függessze föl kárhóztató ítéletét, míg az eredményel megösmarkedett.“

Most, egy évnegyednek már-már végén, az eredmény a t. közönség előtt nyilván van.

Az előfizetők meg nem fogyatkozott száma azt bizonyítja: hogy becses bizalmukat előlegezni sokan voltak szívesek.

A jövő félévi előfizetők száma arról fog tanúságot tenni: vajon érdeküket szolgálni — mi feladatunk és törekvésünk volt és lesz — eltaláltuk-e a helyes utat.

Azok, kiknek véleménye, törekvéseink dacára, oda ütött volna ki, hogy „olesó húsnak hig a leve,“ vegyék szíves figyelmükbe, hogy Róma nem egy nap alatt épült; meg hogy a hatalmas szavu Stentor is volt egykor gyűgyögő gyermek.

Lapunk iránya marad, a mi eddig volt: határozott Deák-párti; mely mellett a balpártok meg-megújuló viszongásai mindennap új erősségeket szolgáltatnak.

A „Dürückölöt“, melynek némi figyelmet kelteni szerencséje volt, tovább is folytatjuk, szemünk előtt tartva mindig: hogy olyan az élez, mint a szél, szép ha habokat csendesít, vagy rengő kalászon simul végig; de kellemetlen, midőn kulcslyukon füttyöl át. Tudjuk: vannak kevesen, kiknek természete nem szenved a sót; de kötelességünk azon jóval tetemesebb számot venni figyelembe, kiknek a tej sem izlik só nélkül.

Azon többfelől hallott óhajást illetőleg: hogy a lap eddigi kicsiny alakját meg kellene nagyobbítani: kinyilatkoztatjuk, hogy azonnal megteesszük, mihelyt az előfizetők szaporodott száma, ár-fel emelés nélkül, lehetővé teszi.

Előfizetési díj, mely a Wittich József cégü helybeli könyvkereskedésbe, akár főtanodai nyomdász Imreh Sándorhoz utasítandó:

Egészévre 4 frt o. é.
Félévre 2 „ „ „
Negyedévre 1 „ „ „

Az előfizetések beküldésére, a postai utalvány legjutányosabb és legkönnyebb mód.

Hat, egyszerre beküldött előfizető után egy tiszteletpéldány jár.

Maros-Vásárhelytt, 1870. június 18.

a „Székely Hirlap“
szerkesztősége.

Kolozsvár, 1870. jun. 18.

IV.

Elmélkedésünk közben eljutottunk azon pontig, a melyen kimondók, hogy főegyházi tanácsunk egy tehetetlen hatóság.

Állításunk bebizonyítására nem megyünk vissza a messze multba, nem kutatjuk fel a hivatalos levéltárt, melyben a tehetetlenségnek bizonyára sok jeleire akadhatnánk: számunkra teljesen elégséges volt figyelemmel kísérni a most tartott gyűlés folyamatát, hogy arról meggyőződünk.

Nézzük csak! Ismeretes dolog az, hogy az 1861-ben megindult alkotmányos mozgalmak bennünk is felébresztették a vágyat egy kis alkotmányosdi játékra. Feltettük annak csillogó eszközeit, felállítottuk főtanodáinknál a két éves jogi tanfolyamot. E tettünknel azt hittük, hogy egyetlen jogtanár képesített a jogtudomány mai fejlettsége mellett a két év tárgyait eltanítani. 1864-ben felállítottuk M.-Vásárhelyre a 4 éves jogi tanfolyamot, berendeztük azt egy rendes, négy ideiglenes és egy segéd tanárral azon jó hiszemben, hogy az összes jog és állam tudományok czélszerűleg, kellőleg lesznek tárgyalhatók e tanerőkkel.

Jó hiszemünkből hamar kiábrándultunk! Átláttuk azt, hogy ily szerkezetben, ily viszonyok között mindenki felismeri a csillogó álékszeret; kimondók tehát a jogtanításnak főtanodánk mindenikénél való megszüntetését.

És ezt nagyon helyesen! Korunk ma nem elégszik meg a csillogó külfénnyel, mindent realisálni törekszik; ma a jogtudomány teljes, kellő jó tanárokat, kellő tanalapot igényel. Az elsőre nem reflectalunk, mivel nem ismerjük az alkalmazva volt tanerőket, de hogy tanalapunk sem pénzben, sem csak egy kis berendezett

könyvtárban nem volt, határozottan állítjuk.

De miért ezeket felhozni? Az ingadozó eljárásnak, az ebből folyó tehetetlenségeknek ez is egy példája ugyan, de csak a szert említettük fel, hogy lássuk minő eredményre jutottunk ez eljárással.

Általánosan el van fogadva ma az összes tanítási teren a szabad rendszer; elismertük annak helyességét mi is, azt részint foganatosítottuk, részint életbeléptetni akarjuk.

Megszüntettük, illetőleg felfüggesztettük a jogi tanfolyamokat, ezekkel együtt a jogi cathedrat is. Főtanodáink egyike ez eljárásból — igen helyesen — hasznat akarván meríteni, a kebelében msgszüntett jogi cathedrat egy új gymnasialis cathedrúvá akarja átváltoztatni. — Kérelmét beadja a főegyházi tanácshoz. Minő tárgyakra álltassék fel?

És már itt van a bökkenő! Mi egy egyént tanárrá akarunk választani, a kiről elbisszük, hogy bir minden tanári kellekkel, de hogy universalis egyén lenne, legalább is kételkedünk a felett. — Nehogy talán egy oly cathedra álltassék fel, a melynek tárgyaival a kiszemelt egyén nem ismeretes, határozatilag kimondjuk: miszerint a kérdéses jogtanári székek gymnasialis tanári székké alakittatik át, s egy szersmind a kérelmező tanoda előljárásgára bizatik a tárgyaknak ezen székre való beosztása.

Nem tehetetlenség-e egy ily eljárás? de nem nevetséges-e? Az olvasóra bizzuk annak megítélését!

De menjünk egy kissé tovább.

1861-ben főtanodáinknál felállítottuk a 3 éves philosophicus cursust, de már 3 év mulva azokat kettőre reducaljuk 1869-ben a nm. vallás és közoktatásügyi miniszterium közli főegyházi tanácsunkkal a „gymnasiumok tanterve“ s „gymnasiumi rendtartás és fegyelem“ czimü két munkalátát véleményadás végett. — E munkalatok megbírálas végett az 1869-ben május 10-én S.-Szt-Györgyön tartott tanári értekezlethez utasítottak első sorban, azután az egyes tanodák előljárásgához. Az ezen közegek által készített munkála-

Mai számunkhoz előfizetési fölhívás Mentovich F. „Uj világnézet“ cz. munkára van mellékelve.

tok alapján 1869. augusztusban Kolozsvárra egy tanügyi értekezlet tartatott, mely javaslatában a három éves philosophicus cursus mellett nyilatkozik. E javaslat tárgyalásának, el vagy el nem fogadásának az 1869. sept. hóban tartott főegyház tanácsi teljes gyűlésben kellett volna megtörténnie, mi azonban akkor elmaradt, s így a két éves philosophicus cursus tartatik fenn.

Mi történik azonban? A n.-enyedi főtanoda előjárása daczára annak, hogy a fennebbi határozat alkotására befolyt, teljesen, önhatalmulag beállítja a harmadik évet is, s így ugyanazon szabályok, tantervezet alatt álló tanodák között különbséget idéz elő.

Megjegyezzük azt, hogy nem a felől szólunk, vajjon a 3 vagy 2 éves cursus czélszerűbb-e, hanem csak az eljárás törvénytelenységét igyekszünk kimutatni s ebben a tehetetlenséget.

Ez év folyamában a nm. m. kir. vallás és közoktatási miniszterium közrebo csátja a középtanodák szervezésére vonatkozó t.javaslatát. Ennek megbirálására f. év május 22-ére egy újabb tanügyi értekezlet hivatott egybe, a mely javaslatában ismét a 3 éves cursus mellett nyilatkozik.

Főegyházi tanácsunk most tartott teljes gyűlésében, azon indokból kifolyólag, hogy a t.javaslat sorsa még kétes, s hogy az állami törvényhozásnak kétségkívül joga van az oktatás vezetése és rendezése körül saját legjobb belátása szerint eljárni, addig míg a rendezés megtörténik, fenn tartja a két éves tanfolyamot, annyival is inkább, minthogy az állami tanodákban jelenleg az áll fenn.

De mi történik hát az enyedi 3 éves cursussal? Tehetetlenségünkben kimondjuk azt, hogy azon előképzettség, mely az eddigi tapasztalatok szerint az egyetemi vagy akadémiai tanulmányokra a 8 gym. oszt. meg volt szerezhető s megszerezhető ma, nem elégséges a reformáltak theologiájának megismerésére, oda magasabb képzettség kell, a mi csak az enyedi harmadik évi philosophicus cursuson szerezhető meg. Kimondtuk tehát azt, hogy a jogász, az orvos, a bölcsész 8 osztály végzése után kiképezhető, de nem a theologus, annak az enyedi 9-dik osztályra, a bölcsesség forrására van mulhatlan szükség.

Nem a czélszerűség felől szólunk, hanem az eljárás szabályossága felől. Nem tehetetlenség-e ez? nem nevetséges? ítéljen az olvasó.

Minek azonban több ilyen példát részletezni? Egyszerűen utalunk az iskoláknak községekké leendő átalakítása körül tanusított eljárásunkra, midőn kimondjuk, hogy az eszme hatásának ellent nem állhatunk s csak az egyházi vagyont nem engedjük,

utalunk a zágoui és zilahi iskolák kérdésére, melyekben elismerjük az ügy fontosságát, de eldöntésükhöz nem nyulunk addig, míg vagyonuk községi vagy egyházi természete felett a nem sokára egybeülendő zsinat nem határoz és utalunk sok mindenre.

Kedves szerkesztő barátom! Levelemben egyszerűen erdélyi ref. superintendenciánk legfőbb kormányzó és törvényhozó testületét, a főegyháztanácsot akarám ismertetni. Az adott kép találó-e vagy nem, ítéljen az olvasó s az, a ki viszonyainkkal ismeretes.

Miként kellene az átalakításnak megtörténnie, azzal ha isten éltet, akkor foglak megkeresni, a mikor a kiküldött bizottságok munkálatai előttem is ismertek lesznek.

(s)

Dürieczkölő.

IX. Pius trónra léptének 25-ik évfordulója alkalmából, a tisztelkedő főpapoknak egyebek közt mondá: „Vannak kik az ész-istennőnek áldozat-tömjént hoznak, kik az ést a hitnek nem akarják alárendelni, sőt olyanok is kik még a tudományt sem akarják engedni, a kinyilatkoztatása által szabályoztatni. Mások talán nem lépnek annyira túl az igazságon, de némely emberek zsarnoksága alatt élnek, és tisztelik azt, mit közvéleménynek neveznek, még akkor is ha olyan ellen támad fel, mely igaz, jogos és szent.” (Például pápai világi uralom, csallhatatlanság sat. sat.) Máté evangyélista pedig így szól: „Es hozának néki egy gutta-ütött ágyban fekvő embert: és mikor látta valha Jézus azoknak hiteteket, monda a guttaütött embernek: bizzál fiam megbocsáttatnak néked a te bűneid. (IX. 2.)

* * *

Országszerte tudva van: mikép Szék városa érdemes követe, Éber Nándor, megválasztatása alkalmával képviselői diurnumait a város szükségleteire felajánlotta. Hiteles kútfőből arról értesülünk: hogy érdemes hazánkfia, a három éves országgyűlési cyclus letelése után, mintegy hat-ezer forintba menő gyönyörű összeget oly feltétellel fogja a városnál letenni, hogy azt ne legyen szabad toronyépítésre, templom renoválásra stb. felerogálni: de egy szervezendő közös-iskolának képezze alaptőkéjét. Egy újabb száka a papok szemében.

* * *

Tudja komám, mit kukoricáztam ki az éjszaka — szóla egyike azon öreg székelyeknek, kik józan értelmökkel, és természetes eszökkel nem egyszer szokták fején találni a szeget — nyomába jöttem annak, miért voltak a legrégibb idők óta oly hatalmaskodók a papok, hogy még a királyoknak is parancsolni akartak.

Elhiszem, hogy tudja keed komám uram — válaszolt komája — hiszem kigyelmed még a „Hármas kis tükör” és „Rontó Pál” históriáját is, könnyvélkül el tudná mondani.

Vette észre kigyelmed, mily hatalmas ur az a düllő uram szolgája, midőn gazdájával helységünkbe érkezik. Alig hogy kifogta a lovakat, azonnal rendelkezik; hogy azonnal zab és széna legyen, mert düllő uram lovai nem élhetnek spékelt levegővel; az ő számára meg husos ebéd főjjon a tűznél; különben ő talál nyaklevest. Már én így okoskodom édes komám! ha a düllő uram szolgája is ily hatalmas ur, hogy ne lettek volna hatalmaskodók a papok, mikor ők az isten szolgái.

* * *

Közelebről a köztörvényhatóságok rendezését illető t.javaslat napirendje megállításáról,

volt szó az országházban. A balok mindent megkísértettek, hogy e kérdés eldöntése tovább tá szittassék, most egyelőre legalább az őszi ülés szakig. A francia konyháról Laboulaye így nyilatkozik: a hus mindig ugyan az, csak a mártás különbözik. Ilyen a mi baloldalunk, a hus itt is szakadatlanul: a huzás, halasztás, csak a mártás különbözik, mely most a „juniusi hőség.” A baloldal ötöl-hatól szüntelen, mert azon hitben él, hogy „kinek ideje van, élete van,” s aztán várja mint a Horatius parasztja: „míg lefoly a víz.” Legujabban már a meleg ellen van kifogása. Ugy látszik, tudja az olasz példa szót: hogy „ki vaját hordoz fején, ne járjon napfényen.”

*

*

*

Nem csodálkozunk, ha városi polgártársaink közül a fuvarosok, eszmadiák, szijgyártok, stb. ellenszenvvel viseltetnek a jobboldal, és a belőle kikerült kormány iránt. Ugy kell annak a jobboldal és kormánynak, miért hozta a vasutat épen orrunk elébe, a „Poklos utca” végéhez. Az az átkozott vasut, fuvarosainknak elveszi keresetét, eszmadiáink szijgyártóink, stb. szájából — kivált ha előhaladást nem tanusítanak iparunkban, — elveszi az utolsó falatot. De hogy mészárosaink szávnak bizalmatlanságot a jobboldal és kormány iránt, ezt nem vagyunk képesek megérteni: hiszen a vasut által előidézett nagyobb forgalom, nem szájokból veszi el, de bódéjokból veszi meg a drága falatokat.

— Országgyűlés. A képviselőház június 25-ki ülése interpellációkkal kezdődött meg. A napirend első tárgyát a központi bizottság jelentése képezte a köztörvényhatóságok rendezésére vonatkozó törvényjavaslatról, mely felolvasottnak vétetvén, elnök ajálja, hogy június 30-ára, napirendre tűzessék ki. Ez ajánlattal szemben b. Simonyi Lajos elleindítványt teszen, melynél fogva a jelentés és t.javaslat napirendre tűzése halasztassék el a jövő ülészig. A többség, az elnöki ajánlatot emelte határozattá.

Ezután a számvéviszék elnökének megválasztása következett. Azon érdekelttség, mely a szavazó jegyek felolvasását kísérte eléggé bizonyítja, hogy a szavazásnál két erős ellenpárt küzdött. A Gajzágó és Wéniger partja, mindenek előtt azon igyekezett, hogy jelöltségének az általános többséget biztosítsa, ennél fogva csak kevés szavazó-jegyen fordult elő mindkét jelölt neve. Legtöbb jegyen, egyik vagy másik főjelölten kívül, másodrangú jelöltek, vagy épen semleges nevek voltak olvashatók. Ugy, hogy, össze sen mintegy 60-on kaptak több, kevesebb szavazatot. — Az első szavazásnál csak Gajzágó nyert általános többséget. A második alkalommal Koriz mics. — harmadik szavazásnál Suhaj — jelöltettek ki. Ennél fogva semmi kétség nincs benne, hogy azon roppant feladat megoldása, melynél fogva a nemzetnek ez egészen új, és életbevágó intézménnyel megalkossa, s működésének irányát a jövőre nézve is meghatározza, Gajzágó vállaira nehezül. Erőt és kitartást kívánunk!

A főrendiház 24-én, három t.javaslatot intézett el. Zaj és vita kevés volt. Csak b. Wenckheim László kívánta megjegyezni, hogy köteletségének tarja az országos kamat biztosítást mindannyiszor megámadni, valahányszor nem országos érdekű vasut jön szóba.

— Lapszemle. A „Reform” közelebbi — 192. — számában igen figyelemre méltó cikket közöl, melynek eszme menetével megösmertetni olvasóinkat — mulasztatlan köteletségünknek tartjuk.

„Már arról nem tehetünk: politikára vetettük magunkat ifjastul, fiastul, az egész nemzet. Ez már vérünkben van, ép úgy mint számban ezer éves diadólásunk. Mit ér az alkotmányos szabad élet, nemzeti kormány, ha törvényben a „teljes függetlenség,” „önállóság” helyett a „közösügy,” meg a „kvota” van ígátva. Ez politikai hiszekegyünk. Pedig ez legkiseb bajunk. Legnagyobb az: hogy a mink van, az is csak egyesek személyes tulajdonainak s nem az összesség morális erejének köszönhető. S így lehet felni: hogy ha valamely fordulat, kevésbé tehetség-

ges férfiakat állít kormányunk élére a kivírt pártis csak papíron marad. A mely nemzetnek zömét nem hatolta át a civilizáció, a mely nagy formák után törekszik, a nélkül, hogy azokat tartalommal is kitölteni bírja, legfőleg csak ideiglenes életet biztosított magának. Nem attól tartunk, hogy szövetségesünk elerli tőlünk jussunkat, hanem attól, mert úgy látszik: hogy midőn a civilizáció nevében nyakunkra jötteket kihordtuk a határból, összetévesztettük a civilizátorokkal a civilizációt, s ellene esküdtünk nem csak az elsőnek, de az utolsónak is. Isten tudja, már megrögzött bennünk az az előítélet, hogy viszonyaink között, fennállásunk nagyobb bizonyítékát látjuk, a szellemi és anyagi munka minden nemeinek erélyes felkarolásában, mint a magas politika üzésben. Ha nemzeti hagyományainkat, melyeken tengünk, jelenünk értékének öntudata szorítja illő helyére; ha nemzetiségünket nem köstökkel, árvalányhajjal, s fokossal; hanem irodalmunkkal, terményeinkkel, szóval: szellemi és fizikai munkánk terményeivel fogjuk dokumentálni, ha lelkesülésünk tárgya nem a cigány lesz, hanem a zene, akkor eljutottunk oda, hogy társadalmunkban nem lesz úr, hová idegen elem beférközhessék.

De nézzünk szerte egyenkint azon téreken, melyeken a döntő csaták folynak. Arany Jánost léha napi termékek szorítják le az olvasó asztaláról. Képtárainkban csak ritkán találkozunk hazaiakkal. A magyar műgényeit vándor kúcsébrek elégitik ki, s Székely József kitűnő képei, isten tudja hová vándorolnak. Nemzeti színházunkban, a külföldi hasonló intézetek minden hibája megvan, azoknak legszerényebb jó tulajdonai nélkül.

A magyar hírlapirodalom epéskedik, üldözi a német színészetet, pedig nincs igaza. A kalapács még egy szegyet sem ütött ki a német színházból, már állt az új, tágas csarnokaiba fogadva német és magyar közönséget egyaránt. — Hol vannak azok a bosszus hazafiak, hol vagy egy életre való vállalkozó, a ki magyar színházat akarna építeni? Ninesen egész Pesten, ninesen egész Magyarországon! Az emberi szellem két legfőbb szüksége: a tanulás és szórakozás, Magyarország fővárosában idegen forráshoz kénytelen folyamodni táplálékért, és ez így megy in infinitum. A kereskedelem, az ipar, művészet, tudomány a szórakozás, minden, részint teljesen idegen itthon, részint tökéletlen, kezdetleges, elhanyagolt. — És nem a keleti kérdés, nem az Ausztriával való szövetség, nem a vármegyékről szóló t.javaslat, hanem ez fogja nyakunkat szegni, ha — magunk is úgy akarjuk.

Lajthántuli dolgok.

Albrecht főherceg jul. 2-kára Varsóba megy az odautazó orosz császár üdvözlésére. — Az egész utnak nincs más jelentősége, mint merő udvariassági tény, mely legfőleg az által emelkedik bizonyos fontosságra, mert belőle kitűnik, hogy a mi császári családunk nyílt lelkiismeretével mer a pétervári udvar szemébe tekinteni. — Nem árt ezt hangsúlyozni azon folytonos kísérletekkel szemközt, melyek Bécsben is tettek a végett, hogy Oroszországot Ausztria ellen föllovalják. Egyébiránt említsük meg azt, hogy a hányzor csak az orosz császár, vagy egy nagy fejedelem Varsóban megjelent, Bécsből mindig küldetett valamely méltóság annak üdvözlésére.

KÜLFÖLD.

PARISBAN az Orleans-hercegek következő a törvényhozó testhez intézett kérvénye képezi a közbeszéd tárgyát:

„Képviselő urak! Azon indítványt terjesztették önök elé, hogy a kivételes rendszabályokat megszüntessék, melyek irányunkban alkalmaztatnak. Ez indítvánnyal szemben nem szabad többé hallgatnunk. Már 1848-ban, a köztársaság kormányánál tiltakoztunk azon törvényről, mely bennünket száműz; ez a bizalmatlanság törvénye, melyet akkor mi sem indokolt; azóta sem indokolta azt semmi s mi az országképviselői előtt ismételtük tiltakozásunkat. Nem kegyelem az, mit mi kívánunk, hanem jogunk ama jog, mely minden fran-

ciát megillet és egyedül tőlünk tagadtatik meg! Hazánkat követeljük vissza hazánkat, melyet szereztünk és melyet eszládunk mindig híven szolgált, hazánkat, melytől hagyományaink egyike sem választ el bennünket és melynek csak neve szívverésünket hevesebben dobogtatja; mert a száműzötteknek mi sem pótolja ki a távollevő hazát.

Orleansi Lajos Fülöp, párisi gróf
Orleansi Ferencz, loinvillei hg.
Orleansi Henrik, aumalei herceg
Orleansi Róbert, chartresi hg.

Twickenham 1870. június 19.

A PÁRIZSI börzén nyugtalanságot okozott azon hír, hogy a romániai fejedelem meggyilkoltatott. Ezen hír keletkezéséről azt beszéljük, hogy egy konstantinápolyi görög lap egy ilyesmit jelentő sürgönyt tett közzé, mely azonban az indított vizsgálat folytán hamisítottnak bizonyult.

San Marino és Solferino csatáterein nagy ünnepélyességgel temették el június 24-én ama harcosok, kik azon csatamezőkön tizenegy év előtt elvértek. Már rég bizottság alakult Velenczében, mely a hullák kiadását és ünnepélyes eltemetését tűzte ki céljául. Az ünnepélyen mintegy másfélszáz ezer ember vett részt s az akkor egymás ellen küzdött három nagy hatalom képviselője is megjelent ott. A beszédek, melyek ez alkalommal tartattak, az ünnepélynek némi politikai színezetet kölcsönöznek. Oly szavakat ejtettek ki, mintha az elesettek sirhantjain az egykori ellenségek ma szövetségre akarnának lépni egymással. Fontosnak mondható, hogy az olasz koronaherceg ama három hadsereg vitézségére üritte poharát, mely 1859-ben e téreken egymás ellen küzdött és Ausztria képviselője az Ausztriát és Olaszországot egyesítő, a csatateren vértengerben született rokonszenvre mondott felköszöntést.

VEGYES.

* **Tisztelettel kérjük azon t. cz. előfizetőinket, kiknek mult hó végével előfizetésük lejárt, annak megújítása felől minél előbb rendelkezzenek; hogy kiadónk a nyomtatandó példányok száma felől magát tájékozhatva, a lapok szétküldése meg ne akadjon. Vidékiekre nézve legutányosabb — 5 kr — előfizetési mód, a postautalvánny.**

* **Ő Felsége a király Ischlbe utazott.**

* **A reformátusok helybeli főiskolájában, az 1869/70-iki tanév ünnepélyes bérekesztése, összekötve az ének és zenekarok szabatos előadásával, tegnapelőtt történt meg. Rövid, s velős igazgatói beszéd után, melyben a tanoda belélete vala megnyugtatólag rajzolva; a tanodai önképző társulatok munkásságáról tétetett kielégítő jelentés. Ezután az érdemtokozatok, kitűzött pályázatok eredménye, a pénz és könyvjutalmakat nyertek nevei, a tanulás, zene, ének testgyakorlat, s önképző társulati működésben magokat kitüntető sorozata. A hellen nyelvre kitűzött gr. Teleki féle ösztöndíjt 21 ft o. e. II. b. oszt. Szöcs Farkas nyerte el. Az ugyan csak gr. Teleki féle két legjobb tanuló számára alapított 40—40 mfrot Ujvárosi Gábor és Keresztos Mózes nyerték. A gr. Teleki féle 60 ft jutalomra kitűzött ezen pályakérdésre: „A szabadakarat lényege” egy pályamunka érkezett bé, melynek a jutalom oda is ítéltetett. E pályaműnek, valamint egy másiknak mely Dr. Antal László algondnok ur által kitűzött s 2 aranyból álló díjra adatott be, jutalmazott szerzője Dobai Albert III-ad éves jogász. Egy magát megnevezni nem akaró irodalom barát 5 ft „Széchenyi-díj” című pályadíját, az év folytán készült legjobb elbeszélő költeményre Gönczi János nyerte. Ugyan ezen irodalombarát még 20 ftot tűzött ki, a magyar nyelv, irodalom, és történelem tanulására serkentőül, ebből 5—5 ft Nagy János,**

Kerekes Samu, Deák Lajos és Nagy Józsefnek adatott ki. Ezeken kívül az ének-zenekarok, s tornászok kitűnőbb tagjai nyertek részint kisebb pénzdíjakat, részint dicséretet, s vagy 60-non könyvjutalmat. Ezek után némely előjárósági határozatok közzététele következett, s az ünnepélyt Szász Béla gyönyörű könyörgése zárta be.

* **Marosszék második évnegyedes bizottm. gyűlése július 11-én d. e. 9 órakor kezdődőleg tartatik meg. Tárgyai: a) felsőbb rendeletek, társhatósági átiratok tárgyalása; b) bizottságok jelentései, kérvények indítványok, s már a gyűlés elébe illetékesen tartozó ügyek. Július 10-én d. u. 3 órakor az előleges értekezlet tartatik.**

* **Edelmuthné, Dalinda asszony, helybeli magány nőnevelő intézete, tegnapelőtt tartotta nyári közvizsgáját. A jelenvolt tanfelügyelő, s számos érdekelt megelégedéssel hallgatták végig, az értelmes és szabatos feleleteket, szabályos szavakat, s a némelyek részéről figyelmet keltő zongorai előadásokat. A jelenvoltak, kivétel nélkül, megelégedéssel távoztak.**

(—th.) **Irodalmihír.** Mai számunkhoz van mellékelve t. munkatársunk Mentovich Ferencnek előfizetési felhívása, a már sokszor szóban forgott „Uj világnézet” című munkájára. A Schmerling alatt lefoglalt korszerű és érdekes mű, elvégre napvilágot lát. Midőn a t. olvasó közönség figyelmét nevezett munkára fölhevítjük; nem tehetjük, hogy a politika e mindent abszorbeáló korában, csak napi életre szánt, s azt is ritkán érdemlő, irodalmi termékek közt, e komoly irányu, s elmés tollal írt mű fölött, örömmel ne fejezzük ki.

* **A m.-vásárhelyi takarékpénztárnak 1870. június havi üzletforgalma.**

Bevételei:

Pénztármaradvány május 30-ról	20899 ft 45 kr
T.pénztári betétek 46 féltől	12279 „ 1 „
Visszafizetett váltók	70175 „ — „
„ előlegek	100 „ — „
„ zálogkölsönök	1566 „ — „
Kamat jövedelem	1012 „ 83 „
Különbféle illetékek	523 „ 28 „
Megtérített kezelési költségek	12 „ 90 „
Részvénytőke befizetés	440 „ — „
„ utáni kamatmegtér.	8 „ 94 „
Részvénykiállítási díjak	41 „ — „
Késedelmi kamatok	7 „ 71 „

Összesen 107066 „ 12 „

Kiadás:

Betét visszafizetés 35 félnek	23933 ft 97 kr
Kifizetett betéti kamatok	291 „ 91 „
Leszámitolt idegen váltók	64395 „ — „
Előlegek értékpapírokra	90 „ — „
Zálogkölsönök	1935 „ — „
Kifiz. részv. osztalék 1869-re	45 „ — „
Kezelési költségek	15 „ 7 „
Tisztí fizetések	175 „ — „
Felszerelvények	5 „ 40 „
Házber	200 „ — „
Pénztármaradvány június 30-án	15929 „ 77 „

Összesen 107066 „ 12 „

Maros-Vásárhelyt, 1870. július 1-én

Z. Knöpfler V. Rápoly K.
igazgató. könyvvezető.

* **A kolozsvár-nagyvárad vasútvonal jul. 15-iki megnyitása, a „M. P.” egy jun. 27-iki távirata szerint, nem bizonyos. Ugyancsak szerinte: valószínűleg elhalad aug. 1-ig.**

* **Erdély területére nézve, a szőlőbirtok után járó tartozások megváltása ügyében, a választott bíróság ítéletei ellen irányzott főbbezések végérvényes eldöntése, a m.-vásárhelyi m. k. ítélő táblára bízott.**

* **Házasság.** Dózsa Gábor, a marosszéki törvényszék egyik tehetséges ülnöke, közelebb mult kedden tartotta esküvőjét, özv. dr. Ziegler Károlyné kelleműs, és ifju leányával, Czéczi

* **Oláhországból** írják a „Protestans egyházi és iskolai lap”-nak, hogy Czelder ur ismét szent zsinatot tartott Bukarestben, melyen elnökölt az öreg, teheteten Márk Mózes, s rajta kívül részt vett még Kántor Lajos, Kelemen és Czelder. Ilyen népes szent zsinatot és terjedelmes püspökséget is rég nem látott a világ. Czelder most esperes-választásra hívta fel a zsinatot, — mert hiszen a püspöknek esperesre is van szüksége; de oly morális vereséget szenvedett, a minőt még soha, s ki is jelenté, hogy eltávozik Oláhországból, mire mindenki jó utat kívánt neki.

* **Oroszosan.** Pétervárott történt a következő családi eset. Egy délután négylovas kocsit állott meg egyik városi kerület főnökének lakása előtt. A kocsiból egy ur szállott ki, a ki Korff bárónak mondta magát, s úgy lépett fel, mint magasabb hivatalnok, ki nyomozásokat jött tenni a veszélyes skopezi-felekezett (önsonkítók) rejtett tőkepénzei ügyében, s küldetésének igazolására mutatott fel iratokat, a mennyi csak kellett. Ezután a főnök társaságában utra kelt egyik városrészbe; tanukat szőlített maga mellé, mint a törvény kívánja, s azután mindezek kíséretében átkutatta a házat, kinyitatta a kereskedő pénzszekevényeit, melyekben csakugyan szokatlanul sok pénzt és értékpapírokat találtak. Kivétetett az összes pénzérték, s a törvényes formák szorgos megtartása mellett lepecsételtetett egy nagy csomagba. Végül házi fogságot szabván a kereskedőre, annak családjára s minden házában tartozkodókra, a kerületi főnök és a pénzüsszeg társaságában tovább utazott. Utközben a főnököt

elboesátotta, s egy katonát szőlített kíséretül maga mellé. Végre visszaküldte ezt is s tovább állt. Két nap múltával világosságra jött, hogy Korff báró az ál-nyomozó bíró tulajdonképen nem kevesebb, mint egy vakmerő csaló volt! De ekkor már lehetett bittel ütni nyomát.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblának 1870. július 4-ik és következő napjain tartandó nyilvános ülésein előadandó ügydaraboknak.

I. Tanács, polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly által.

Rusz Georgie és társainak Vajda János e. fekvőségekre tulajdonjog i. Szent Sámuel Sente Mihály e. 4 drb fekvőség kiadatása i. Toroczko bányaárosnak Vess Jakab e. egy közlegelő és egy szekérut visszaadása i. Neagrai Buczu Todornak Peteleu Juon e. sommás visszahelyezés i. Mikonya Lászlónak Fary Józsa és társa e. végrendelet megsemmisítése i. Benkő Józsefnek Fekete Pál e. 25 frt i. Zachariás Kristófnak Tóth Sámuel e. számodások p. Miklós Andrásnak Miklós József e. végrendelet megsemmisítése i. p. Vorbész Lajosnak Velicska Lajos e. 781 frt 50 kt i. Duldner Mártonnak Kommert Márton e. birtokháborítás i. Benedek Ferencznek Benedek Keresztély e. zárlati ü.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Tomos Stefan s társainak Szabó Károly e. végrehajtási jog megszüntetése i. Jancsó Mihálynak Molnár Mózes e. 488 frt i. B. Jozsika Miklós s társainak gr. Beldi Ferencz e. végrehaltasos ü. Teke városának a tekei agost. hitvallás község e. egy erdő i. Mohon Mihálynak Maria lui Ivan Maria örökösei e. ajándékozási okmány i. Gerstner Máriának a Sparkassa és b. Bruckenthal Sámuel örökösei e. 3990 frt i. B. Bánfi Jánosnak Zsirbán Sámson s társai e. birtokh. i. Kis Józsefnek b. Radák Ádám e. 569 frt szolgálati bér i. Nagy Józsefnek

Tóbi János és társai e. birtokh. i. Wolff Gusztávnak Schott Kásosina és Amalia e. 104 frt 39 kr i.

Előadó k. t. bíró Endes Gábor által.

Pünkösti Mózesnek Barabás József o. 300 frt kártérítés megfizetése i. Kauffmann testvéreknek mint felpereseknek Kiss Samu e. 96 frt megfizetés i. Striczky és Gajzágó kereskedő cégnek Mózsa József e. 119 frt 11 kr megfizetés i. Zsigmond Elek felperesnek Léblí Mózes e. 50 db arany és 51 frt 12 és fél kr. megfizetése i. ü. Dr. Fischer Lajosnak ügyvéd Tompa Károly e. 50 frt ügyvédi díj megfizetése i. Szentgyörgyi Jánosnak Buksa Niculai e. 34 frt megfizetése i. Kimakovicz Antalnak Krausz Heinrich e. 30 frt m. i. Bartha János és részeseinek Sikó Ferencz e. 20 frt m. i. Seivert Andrásnak Drottler János e. 20 frt megfizetése i.

(Vége következik.)

Bécsi börzei árkelet.

(1870. július 2)

5% metalliques	60.29
5% nemzeti kölesön	69.—
860 államkölesön	96.—
Bankrészvény	720.—
Hitelrészvény	265.50
London	120.15
Ezüst	117.75
Arany	5.74
„ 20 frankos	9.57
Földt. ment. kötvény erd.	78.—
„ „ „ magyarh.	80.—
„ „ „ horvát-slavon	83.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

HIRDETME NYEK.

(89) 1—3

Jelentés.

Alóltirt tisztelettel kívánja a nagyérdemű helyi és vidéki t. cz. közönséget értesíteni arról, miszerint a

„SZENT-LÉLEKHEZ“

czimzett gyógyszerértárt örökáron megvette, és azt folyó év július 1-ső napján, a nagybárház alatti eddigi helyiségből a Széchenyi térre 537. sz. alatti ujan épült házához tette át. M.-Vásárhelyt, 1870. június 28-án.

tisztelettel

Burdács Alajos,

gyógyszerész.

(54) 2—3

Az egyszerű- és kettős könyvvitelben, gyakorlatilag alapos oktatást ad

Holczer Gyula,

a helyi kereskedelmi iskola tanára.

(71)

Legdicsebbnek tapasztalt s legkedvezőbb sikerrel megpróbált

dr. Beringuier L.
korona-szesze
(vagy a kölni viz quintessentiája.)

1 eredeti üvegcse ára 1 frt 25 kr. és a 75 kr.

Legkiválóbb minőségben, nem csak mint igen kellemes szagos és mosdó víz, hanem úgy is, mint az élet-szellem ébresztésére s az idegek erősítésére szolgáló dicső gyógyszeres segélyszer.

Dr. Suin de Boutemard
illatos fogpásztája,

1/1 és 1/2 csomagokban ára 70 és 35 kr. A legelősebb, legkényelmesebb s legbiztosabb tisztítószer a fogak és foghús épségben tartására; ezen pásztá egyidejűleg az egész száj-üregek igen jótékony frisseséget kölcsönöz.

Dr. Beringuier L.
növényi hajfestőszere

tokban, kefécskével és csészével, teljes készülek, ára 5 frt. Mint a czélnak teljesen megfelelő és általában ártalmatlan szer ismertetett el a haj és szakáll, valamint a szemöldöknek bármely tetsző árnyalatban tartós festésére.

Dr. HARTUNG
chinahéj-olaja,

a haj fenntartására és szépitésére (bepecsételt s bélyegzett üvegcseben ára 85 kr.)

Dr. HARTUNG
növény-hajkenőcse,

a hajnöves újraélesztésére és élesztésére, (bepecsételt, bélyegzett üvegtégelyekben, ára 85 kr.)

A fentebb elősorolt, hasznosított és szilárdságuk által annyira kedveltekké vált különleges ezikkek, a valódi minőségérti jótállás biztosítása mellett, Maros-Vásárhely városára nézve egyedül s kizárólag kaphatók:

Fogarasi J. Demeternél; Beszterezén; Kelp Frigyes, Dietrich és Fleischernél; Deázsen: Krémer Sámuelnél; Nagy-Enyeden: Horváth Ferencznél; Kolozsvárt: Wolf János és Engel József gyógyszer-tárban; Segesvárt: Misselbacher J. B. és fainál; Sz.-Udvarhelyt; Kauntz J. A. gyógyszer-tárban; Szamos-Ujvárt: Placintár és fainál; és Tordán: Rigó J. Fridriknél.

23—25

Dr. BORCHARDT orvostudor
illatos

növény-szappana,

a bőrszín szépítésére és épségben tartására, megpróbálva, minden afele bőrszeny ellen, ajánlható továbbá mindennemű fürdónél sikeresebb eredményel, bepecsételt eredeti csomagokban, ára 42 kr. =

Dr. LINDES tanár
növényi rudas-hajkenőcse

előmozdítja a haj fényét és ruganyosságát s egyszerűsmind a fejtető szilárdítására is igen alkalmas; eredeti darabokban, ára 50 kr. =

Balzsamos olajbogyó-szappan;

mint enyhe s egyuttal hatályos napi mosdószere még a leggyöngédebb bőrű hölgyek és gyermekek számára is a legjobbnak ajánlandó; ered. csomagokban ára 35 kr. =

Dr. Beringuier
növénygyök-hajolaja,

hosszabb használatra elégséges üvegekben, ára 1 frt, a legalkalmasabb növényi alkotrészekből összeállítva a haj és szakáll fenntartására, erősítésére és szépítésére, s az oly kellemetlen fejkorpa és bőrmoha képződés eltávolítására.

Dr. KOCH

növény-czukorkái,

(eredeti dobozokban, ára 70 és 35 kr.)

Ezen, a legkiválóbban alkalmas fű- és növénynedvekből állapotottságra hozott növényczukorkák, a legelismerőbb véleményezések nyilvánításával találkoznak és különösen köhögés, rekedtség, torokbántalmak, elnyálkások stb. eseteiben csillapítólag hatnak.

